

Kangasala

OKSALLA YLIMMÄLLÄ

Perheesi parhaaksi -toimintamalli

Yhteistä työtä perheen parhaaksi Kangasalla

*Ollaan rohkeampia ottamaan asioita puheeksi,
kuunnellaan herkällä korvalla perhettä, etsitään ratkaisuja
ja tehdään entistä tiiviimpää ja tuloksellisempaa
yhteistyötä!*

Sisällys

1	JOHDANTO	2
2	Perheesi parhaaksi -toimintamalli.....	3
3	Perheesi parhaaksi -toimintamallin prosessi	4
4	Perheesi parhaaksi -mallin toteutus käytännössä	5
	4.1 Puheeksi ottaminen	5
	4.2 Ryhmän kokoaminen	5
5	Perheesi parhaaksi -palaveri.....	6
	5.1 Kirjaamisen käytännöt Perheesi parhaaksi -toimintamallissa ..	6
6	LINKIT	8

1 JOHDANTO

Perheesi parhaaksi -mallin kehittämistyö on alkanut Kangasalla keväällä v. 2015. Kehittämistyö käynnistyi osana lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämistä. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman strategiseksi tavoitteeksi asetettiin toiminnan oikea-aikaisuus, ennaltaehkäisy, yhteistyö ja varhainen tuki. Tämän tavoitteen käytännön toteuttamiseksi käynnistyi Perheesi parhaaksi kehittämistyö.

Kehittämistyössä on hyödynnetty kokemuksia Pälkäneen kunnassa toimivasta varhaisen tuen mallista (VARTU) sekä perehdytty Tampereen Keinu-malliin, Helsingin ja Hämeenlinnan varhaisen tuen malleihin. Perheesi parhaaksi -toimintamallin käyttöönoton kokeiluneuvoloina toimivat Suoraman ja Ruutanan neuvolat syksyllä v. 2015. Nyt malli on käytössä koko Kangasalan alueella, kohderyhmänä ovat kaikki alle kouluikäisten lasten perheet. Mallin käyttöä on tarkoitus laajentaa koskemaan myös kaikkia alakouluikäisten lasten perheitä viemällä toiminnan sisältöä/ideaa monialaiseen yksilökohtaisen opiskeluhuollon toimintaan.

Kangasala on osallistunut vuosina 2016-2018 hallituksen kärkihankkeena toteutettuun Lapsiperheiden palvelujen muutosohjelmaan. Sen keskeinen kehittämiskohde on perhekeskustoimintamalli. Perhekeskuksella tarkoitetaan verkostomaista, toimijoiden, palvelujen ja toimintojen muodostamaa kokonaisuutta. Perheesi parhaaksi toimintamallia on kehitetty Kangasalla hankkeen aikana osana tätä kokonaisuutta.

Perheesi parhaaksi toiminnan keskeinen toimi on huolen havaitseminen ja puheeksi ottaminen. Mallin avulla kannustetaan kaikkia lasten ja perheiden kanssa toimivia ottamaan huoli puheeksi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jolloin huolen herättäneet pulmat ovat vielä pieniä ja helpommin ratkaistavissa. Tarvittaessa kootaan perheen kanssa sovitusta yhteistyötahoista ryhmä pohtimaan ja yhdessä ratkomaan perheen ongelmia.

Perheesi parhaaksi -toimintamallissa vanhemmuuden tukemisen perustana on voimavarojen vahvistaminen. Palveluissa keskitytään näkemään hyvä vanhemmassa ja vahvistetaan vanhempaa toimimaan lapsen tukena. Toimintamallin keskeinen periaate on dialogisuus, kuuntelu ja ratkaisujen etsiminen yhdessä kaikkien osallistuvien tahojen kanssa. Perheesi parhaaksi -toimintamallin tehtävä on välittää myös tietoa vanhemmille/huoltajille erilaisista tuen ja avun muodoista. Perheelle järjestetään vanhemman niin toivoessa apua kotiin, esim. lapsiperheiden kotipalvelusta (maksullista) tai neuvolan perhetyöstä (ohjaavaa työtä, maksutonta).

Mallia kehitetään edelleen. Tavoitteena on tehdä Perheesi parhaaksi -toimintamallista arkinen ja laajasti käytössä oleva työväline.

2 Perheesi parhaaksi -toimintamalli

Kangasalla on käytössä Perheesi parhaaksi -toimintamalli, joka tarjoaa lapsiperheille apua erilaisiin arjen pulmatilanteisiin, kasvatuspulmiin, jaksamisen ja vanhemmuuden tukemiseen tai elämän kriisitilanteisiin. Toiminnan perusajatuksena on ottaa arjen sujumiseen liittyvät asiat puheeksi ajoissa ja tarjota varhaista tukea silloin, kun huoli herää, sekä tehdä asiakaslähtöistä ja verkostomaista yhteistä työtä perheen parhaaksi. Perheesi parhaaksi -toimintamalli on ns. välimaaston työtä, joka sijoittuu ennaltaehkäisevän ja korjaavan työn väliin.

Perheesi parhaaksi -toimintamallia tarvitaan:

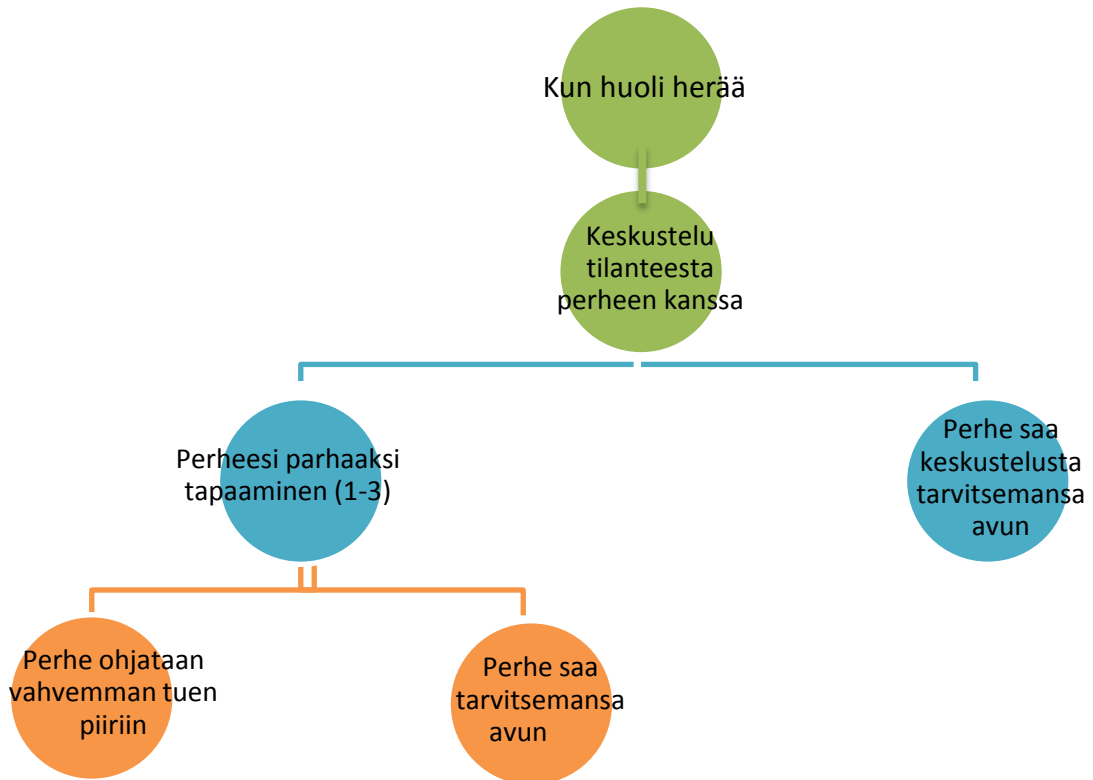
- Perheiden tueksi ja avun oikea-aikaisen saannin varmistamiseksi niin, että tuki on juuri heille sopivaa ja heidän tarpeistaan lähtöisin olevaa
- Työkaluksi tarttua asioihin, jos huoli herää
- Arjen yhteistyön lisäämiseksi eri toimijoiden välillä
- Avuksi kiireisen työn hallintaan
- Lisäämään avointa dialogia palvelujemme käyttäjien ja ammattilaisten välille
- *Antamaan eri näkökulmia asioihin (verkostotyö)*

Perheesi parhaaksi -toimintamallissa tehdään eri toimijoiden välistä yhteistä työtä perheen arjen sujuvoittamiseksi. Perheen tilanteen mukaan tarvittaessa kootaan perheen tarpeiden ja toiveiden mukaisista toimijoista ryhmä, joka tekee yhteistyötä perheen kanssa tilanteen helpottamiseksi. Ryhmän kokoaminen lähtee perheen omasta aloitteesta tai perheen kanssa työskentelevän tahon ehdotuksesta. Perheen ja sen läheisten lisäksi ryhmään voi kuulua työntekijöitä esimerkiksi varhaiskasvatuksesta, terveyspalveluista, perhetyöstä, mielenterveys- ja päihdepalveluista, järjestöistä ja seurakunnista. Toiminta on avointa, asiakaslähtöistä, voimavarakeskeistä ja perheen yksityisyyttä kunnioittavaa. Toiminnassa vältetään kaavamaisuutta, rutiininomaista toimintaa ja hallinnollisia esteitä. Toimintatapa on ratkaisukeskeinen, keskusteleva ja yhteisiä sopimuksia laativa.

Perheesi parhaaksi-toimintamallin tavoitteet ovat seuraavat:

- Lapsen ja perheen hyvinvoinnin turvaaminen
- Perheen voimavarojen vahvistaminen
- Lasten, nuorten ja perheiden tarpeisiin vastaaminen oikea-aikaisesti
- Huolenaiheisiin tartutaan varhaisessa vaiheessa, matalan kynnyksen toimintaa
- Ratkaisujen etsiminen yhdessä perheen kanssa, perhettä kuunnellen
- Vanhemmuuden tukeminen
- Isomprien pulmien syntymisen ennaltaehkäisy

3 Perheesi parhaaksi -toimintamallin prosessi

Perheesi parhaaksi -toimintamallia **ei** käytetä kun:

- Perheellä on jo sosiaalityön asiakkuus. Tällöin voidaan järjestää **verkstopalaveri** perheen asioiden ja tuen selvittämiseksi → yhteys sosiaali- tai perhetyöntekijään perheen luvalla
- Huoli lasten hyvinvoinnista on suuri ja toiveena on, että perheen tueksi saadaan myös muuta sosiaalityötä kuin perhetyö. Tällöin käytetään **Yhteydenotto sosiaali-huoltoon lapsen tuen tarpeen arvioimiseksi** -lomaketta. Tämä tehdään yhdessä vanhempien kanssa!
- **Lastensuojeluilmoitus** tehdään, jos huoli on riittävän suuri ja lapsen huoltajat eivät sitoudu sovittuihin menetelmiin tai suostu yhdessä tekemään yhteydenottoa tuen tarpeen arvioimiseksi.
- Jos herää epäily lapsen kohdistuvasta fyysisestä, psyykkisestä tai seksuaalisesta väkivallasta tai päihteiden väärinkäytöstä, niin silloin **yhteys poliisiin**.

TÄRKEÄÄ! Se henkilö tekee yhteydenoton/ ilmoituksen, jolle huoli tulee ilmi.

HUOM! Linkki lomakkeisiin nettisivuille

4 Perheesi parhaaksi -mallin toteutus käytännössä

4.1 Puheeksi ottaminen

Tärkeä periaate on käynnistää keskustelu huoltajien kanssa silloin kun jokin asia huolestuttaa. Huoli voi liittyä esimerkiksi lapsen asioihin, arjen tilanteisiin, perheen pulmiin tai työntekijällä on huoli omista toimintamahdollisuuksistaan.

Huolen puheeksi ottamisessa tärkeää on dialoginen ote. Dialogisuudessa tärkeää on tutkia perheen tilannetta yhdessä, ilman valmiita vastauksia tai oletuksia.

Huolen esille nostaminen ja asiasta keskustelu riittää useimmiten avuksi. Tarvittaessa voidaan jatkotyöskentelyssä käyttää Perheesi parhaaksi mallia.

4.2 Ryhmän kokoaminen

Kun perheen arjessa havaitut tuen tarpeet on otettu puheeksi ja perhe on toivonut saavansa tukea tai apua, kutsutaan Perheesi parhaaksi -palaveriin mukaan toimijat, jotka on sovittu yhdessä perheen kanssa. Koolle kutsujana toimii työntekijä, jonka kanssa perhe on huolesta keskustellut. Tarvittaessa tapaamisia voi olla noin 1-3. Tapaamisten yhteydessä arvioidaan onko tuki perheelle ollut riittävää vai ohjataanko perhettä vahvemman tuen piiriin.

5 Perheesi parhaaksi -palaveri

Perheen tuen tarpeen toteamisen jälkeen järjestetään ensimmäinen tapaaminen mukaan kutsuttujen toimijoiden kesken mahdollisimman pian.

Palaverin alussa kootaan osallistujien tiedot lomakkeelle **Työryhmän jäsenet ja lupa**. Perhe allekirjoittaa lomakkeen. Lomake säilytetään koollekutsujan arkistossa.

Tapaaminen perustuu dialogisuudelle: kaikkia osallistujia kuullaan ja kuunnellaan, työntekijöillä ei ole valmiita vastauksia tai ehdotuksia vaan tapaamisen aikana pyritään yhdessä etsimään ratkaisuja perheen arjen helpottamiseksi.

Tarvittaessa perheen kanssa sovitaan seurantapalaveri. Seurantapalaverissa arvioidaan, onko tarjotusta tuesta ollut apua perheelle, jatkuuko tuen tarve vai tarvitaanko vahvempia tukitoimia.

Palaverissa varmistetaan perheen jatkoavun piiriin pääseminen tarvittaessa. Palaverissa sovitaan vastuhenkilö seuraamaan asian etenemistä.

Palaverin lopussa käydään läpi yhdessä kaikkien palaveriin osallistuneiden kanssa arviointi siitä käsiteltiinkö kaikki sillä hetkellä tärkeäksi koetut /tarvittavat asiat.

Perheesi parhaaksi toiminnan arviointilomake annetaan perheelle viimeisen tapaamiskerran yhteydessä, perhe täyttää lomakkeen ja käydään yhdessä keskustelua kokemuksesta.

Perheesi parhaaksi arviolomake toimitetaan sivistyskeskuksen hallintoon, jossa palautteet koostetaan vuosittain.

Miten muodostuneet asiakirjat arkistoidaan. Arkistointi? Tietoturva! Päivi Joutsen/Tomi /Maija Honkanen
Tietosuojaseloste

Mistä lomakkeet löytyvät?

5.1 Kirjaamisen käytännöt Perheesi parhaaksi -toimintamallissa

Sovitut asiat kirjataan palaverissa **Perheesi parhaaksi -ryhmän palaveri-lomakkeelle**. Kopia lomakkeesta annetaan perheelle. Alkuperäisen lomakkeen arkistoi koollekutsuja

Jokaisesta Perheeksi parhaaksi palaverista kirjataan lisäksi raportointitiedot Kangasalan kaupungin Surveypal-palveluun. Kirjaus tehdään kerran ja kirjauksen tekee palaverissa sovittu henkilö. Toimintavuosittain kootaan yhteenveto raportointitiedoista. Raportoitavia tietoja ovat:

- Järjestäjätaho
- Onko kyseessä ensimmäinen palaveri vai seurantapalaveri,
- Osallistujatahot
- Onko perhe ohjattu johonkin palveluun
  - Mihin palveluun?
- Moniko perhe ohjattiin palvelutarpeen arviointiin/sosiaalityön palveluihin
- Palaverissa sovitaan kuka kirjauksen tekee tähän palveluun/ yksi kirjaus yhdestä palaverista/koollekutsuja
- Työntekijän arvio siitä, saiko perhe tarvitsemansa avun
- Muita huomioita (esim. toimintamallin kehittäminen tms.)

Kooste seurannasta tehdään vuosittain ja raportointitiedot viedään hyvinvointityöryhmälle sekä lasten ja nuorten hyvinvointityöryhmälle tiedoksi.

Lomakkeet löytyvät tämän asiakirjan kohdasta Linkit sekä kaupungin nettisivuilta :
Varhaiskasvatus ja opetus / perheen tueksi / Perheesi parhaaksi- sivustolta.

6 LINKIT

Tietoa dialogisesta vuorovaikutuksesta:

https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/varhainen-avoin-yhteistoiminta/dialogisuus_ammattilaisen_ja_perheen_valilla

Tietoa ratkaisukeskeisestä toimintamallista:

<http://www.ratkes.fi/ratkes-pahkinankuoressa>

<https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyomenetelmat-ja-valineet/tyomenetelmat/ratkaisukeskeinen-tyoskentely>

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/132398/Paasi-vuo_Roosa.pdf?sequence=1

Lapset puheeksi- menetelmä:

<https://www.mielenterveysseura.fi/fi/kirjat/lapset-puheeksi-lokikirjat>

6.1 Linkit lomakkeisiin

Perheesi parhaaksi palaverilomake

Työryhmän jäsenet ja lupa

Perheesi parhaaksi palautelomake perheelle